

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

**Obce Selce
2022 - 2026**

OBSAH

1. Úvod

2. Základné vymedzenie problematiky

2.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

2.2. Vymedzenie územia

3. Analýza sociologických a demografických údajov

3.1 Obyvateľstvo

3.2 Školstvo

3.3 Sociálna vybavenosť - Služby

3.4 Nezamestnanosť

3.5 Sociálne znevýhodnené skupiny

4. Analýza stavu poskytovania sociálnych služieb na území obce Selce

4.1 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

4.2 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

4.3 Prehľad práce terénnych pracovníkov sociálnych služieb a činnosti zamestnancov obecného úradu - sociálnych služieb

5. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

5.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

5.2. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Záver

Použitá literatúra

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb – MPSVR SR (2021-2030)
- PHSR obce Selce 2022-2027
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
- www.statistics.sk
- Tokárova Anna a spol.: 2003. Sociálna práca . ISBN 80-968367-5-7

1. Úvod

Komunitný plán sociálnych služieb obce Selce je programový dokument obsahujúci analýzu sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej sociálneho rozvoja, stanovenie cieľov a prvoradých potrieb, určenie potrieb v rozvoji sociálnej infraštruktúry.

Komunitné plánovanie je proces, ktorým sa zisťuje dopyt a ponuka sociálnych služieb. Samospráva tiež zvažuje finančné či personálne kapacity v tejto oblasti a pokúša sa prísť na to, ako služby ponúkať efektívnejšie a účinnejšie. Nakoniec vyhodnocuje, do akej miery sa jej podarilo stanovené ciele naplniť. Vo svojej podstate ide o cyklický a otvorený proces.

V roku 2022 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2022 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zmyslom komunitného plánovania najmä :

- analýza sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce
- analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku
- analýza požiadaviek prijímateľov sociálnej služby
- určenie cieľov a priorít sociálnych služieb v obci

Výsledkom komunitného plánovania by mala byť odpoveď na otázky typu:

- Aké sociálne služby treba vytvoriť?
- Aké sociálne skupiny potrebujú zvýšenú starostlivosť?
- Aké má obec ľudské, materiálne a finančné zdroje na poskytovanie sociálnych služieb?

Cieľom komunitného plánovania je najmä posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. V komunitnom pláne obce sú zohľadnené potreby obyvateľov žijúcich na jej území.

Komunitný plán obce je postup, ktorý má zmapovať potreby obyvateľov na sociálne služby a porovnať ich s miestnymi zdrojmi, čo sú v prvom rade organizácie, ktoré služby poskytujú v obci.

2. Základné údaje

2.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

1. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu),
3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčítateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
5. podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny).

Obec Selce poskytuje občanom sociálnu službu – opatrovateľskú. Sociálne zariadenia v obci nemáme vybudované a preto občanom službu v rámci umiestnenia do zariadení poskytujeme v rámci mesta Banská Bystrica alebo BBSK, a súkromných sociálnych zariadeniach.

Štát priamo v § 80, odsek 2 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR v júni 2009 vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).

2.2 Analýza územia a obce

PHSR obce Selce deklaruje víziu obce takto:

„ Vstupom SR do EU očakávame kladnú zmenu v živote obyvateľov, hlavne možnosťou realizácie stanovených akčných plánov v PHSR obce. Dosiahnutím cieľov sa zlepši miestna infraštruktúra, podporí sa rozvoj miestneho vidieckeho podnikania, vytvorenie nových pracovných príležitostí, poskytnú sa kvalitnejšie základné služby samotnému obyvateľstvu i návštevníkom vidieka, čo v dôsledku prispeje k rozvoju vidieckeho turizmu v obci a zvýši sa atraktivita obce, okolitých obcí i regiónu.“

Poloha obce:

Severovýchodne od Banskej Bystrice sa rozkladá členitý horský chotár Seliec, v ktorom najnižšia nadmorská výška 388m a najvyššia 1044m. V chotári obce sa nachádza významná chránená archeologická lokalita Hrádok.

Vznik obce: Prvá písomná zmienka o Selciach je doložená z roku 1332 s názvom Omnes Sancti de Zolio (Všetci svätí- patrocínium kostola). Vtom čase tu už bola fara i kostol postavený zásluhou Zvolenskéhožupana Dôňa. Ďalšia správa o názve obce sa nachádza v prílohe " Výsadnej listiny", ktorú vydal kráľ Karol Róbert na Ľupčianskom hrade dňa 11. novembra 1340, v ktorej má obec názov SCELCE. V kráľovskej listine z roku 1406 mala obec názov ZELCZE. V listine z roku 1786 sa obec volá SELECZ a z roku 1808 pochádza dnešný názov SELCE.

Zhruba od polovice 13. storočia Selce patrili ako poľnohospodárska usadlosť (majer) Ľupčianskemu hradu. Podľa listiny z roku 1443 až do 18. storočia správcom majera v Selciach bola rodina Seleckých. Jej prvý člen sa volal Matej Wajskó Szeleczký, ktorý sa sem prisťahoval z obce Wajskó v stolici Bodróg. Po rozpade Ľupčianskeho panstva sa Uhorské ministerstvo financií rozhodlo predať Selčiansky majer výnosom zo dňa 15.7.1876. Zastupiteľský zbor v Slovesnej Ľupči potom predal všetky pozemky majera Selčanom za 12 500 zlatých, ktorí si pozemky rozparcelovali.

Erb obce:

Erb, pečať a vlajka predstavujú trojicu základných symbolov obce. Na tvorbu každého zo spomenutých symbolov sa vzťahujú osobitné heraldické, vexilologické a sigilografické pravidlá a zákonitosti, ktoré treba v každom prípade rešpektovať, ak máme vytvoriť skutočne heraldicky hodnotovú symboliku obce Selce. V našom prípade máme veľkú výhodu, že obec si sama v 18. storočí vytvorila nielen obyčajnú obecnú pečať, ale symbol v nej vložila už do štítu.

ERB

Heraldicky správny erb obce Selce má túto podobu: v červenom štíte, na zlatom, zhora zahĺbenom pruhu, je strieborné srdce, z ktorého vyrastajú tri strieborné kvety so zlatými stopkami a dvoma zlatými listami.

HISTORICKÁ PEČAŤ

Pečať z roku 1778.

V strede pečatného poľa vidno štít ovenčený dvoma ratolesťami. V strede, zo srdca položeného na podložke, vyrastajú tri kvety na dlhých stopkách. Tento heraldicky veľmi čistý obsah je potrebné obnoviť aj v súčasnom erbe obce Selce. Pokiaľ ide o analýzu symboliky Erbu, možno jeho súčasti - teda srdce a kvety, vidieť takto: Srdce je predovšetkým symbolom lásky a to tak vo svetskom ako aj v náboženskom slova zmysle. V heraldike patrí kvet do najznámejších motívov a možno sa s ním stretnúť na nespočetných erbových pamiatkach po celej Európe.

VLAJKA

Vlajka obce pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej, červenej, žltej, bielej a červenej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvoma zástrihmi siahajúcimi do tretiny jej listu.

PEČAŤ

Pečať obce je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopolisom OBEC SELCE. Pečať má priemer 35 mm, čo je v súlade s domácimi zvyklosťami a predpismi o používaní pečiatok s obecnými symbolmi.

3. Analýza sociologických a demografických údajov

Sociálna analýza súčasného stavu

3.1 Obyvateľstvo

Obyvatelia obce Selce s počtom obyvateľov 2121 z roku 2021 sa radí medzi stredne veľké obce na Slovensku. Poloha obce je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce, ktorá je vzdialená od Banskej Bystrici 5km. Súčasťou Územného plánu obce Selce je aj demografická štúdia. V rámci tejto štúdie sa predpokladá migrácia obyvateľstva, to znamená mladí ľudia odchádzajú za prácou alebo štúdiom do zahraničia, na základe bytovej výstavby, zamestnania v obci, služieb.

Obec Selce je jednou z obcí Mikroregiónu pod Pánskym dielom nachádzajúca sa v okrese Banská Bystrica v Banskobystrickom kraji. Členitý horský chotár Seliec, ktorý je akoby predurčený na prevádzkovanie zimných športov a turistiky, sa rozkladá severovýchodne od Banskej Bystrice v nadmorskej výške od 388 do 1044 mnm. Obec susedí nielen s okresným s krajským mestom a jeho časťami Senica a Šalková, ale aj s obcami Nemce, Špania Dolina, Baláže, Priechod, Slovenská Ľupča, Kynceľová. Kataster obce má 1999 ha.

Tabuľka č. 1 Obyvateľstvo podľa vekovej štruktúry

Vekové kategórie

vek	0-10	11-15	16-18	19-60	61-70	71-80	81-100	101-105
Muži	121	57	44	663	112	51	15	0
Ženy	106	35	34	640	138	96	30	0
Spolu	227	92	78	1303	250	147	45	0

Obyvateľstvo obce k 31.12.2018

Celkový počet : 2142

Vekové kategórie

vek	0-10	11-15	16-18	19-60	61-70	71-80	81-100	101-105
Muži	120	53	37	659	115	58	20	0
Ženy	107	36	22	623	135	100	38	0
Spolu	227	89	59	1282	250	158	58	0

Obyvateľstvo obce k 31.12.2019

Celkový počet : 2123

Vekové kategórie

vek	0-10	11-15	16-18	19-60	61-70	71-80	81-100	101-105
Muži	115	49	38	646	112	63	22	0
Ženy	105	41	18	612	129	104	49	0
Spolu	220	90	56	1258	241	167	71	0

Obyvateľstvo obce k 31.12.2020

Celkový počet : 2103

Vekové kategórie

vek	0-10	11-15	16-18	19-60	61-70	71-80	81-100	101-105
Muži	114	47	36	652	108	75	25	0
Ženy	97	44	22	609	124	111	57	0
Spolu	211	91	58	1261	232	186	82	0

Obyvateľstvo obce k 31.12.2021

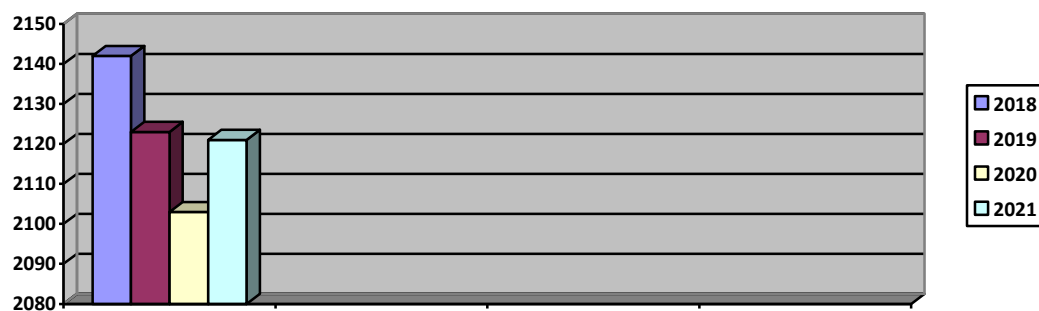
Celkový počet : 2121

Zdroj: Evidencia obyvateľstva

Tabuľka č. 2 Vývoj počtu obyvateľov obce Selce

Rok 2018	2142	Rok 2020	2103
Rok 2019	2123	Rok 2021	2121

Graf č. 1 vývoj počtu obyvateľstva obce SELCE

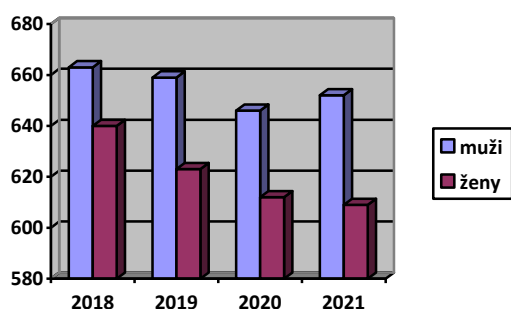
Tabuľka č. 2 Obyvateľstvo vo vekovej kategórii 19-60 rokov veku

A) Ženy

B) Muži

r.2018	640	r.2018	663
r.2019	623	r.2019	659
r.2020	612	r.2020	646
r.2021	609	r.2021	652

Graf č. 2 Obyvatelia v produktívnom veku 19-60 rokov veku

3.2 Školstvo

Zriaďovateľom Základnej školy, Školská 4, Selce je Obec Selce. Škola je úplná, plno organizovaná s 1. až 9. postupovým ročníkom. Vzdeláva sa v nej 223 žiakov v 9 triedach. Priemerná naplnenosť tried je 24 žiakov. Škola je umiestnená v obci Selce. Spádovou oblasťou našej školy sú obce Selce, Priechod a Baláže, ale navštevujú ju aj žiaci z Banskej Bystrice, Kyncelovej a Nemiec. V bežných triedach vzdelávame aj žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Zo strany vyučujúcich je pre nich zabezpečený individuálny prístup a účinná starostlivosť. Vyučujúci spolupracujú s výchovnou poradkyňou školy. Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva v Banskej Bystrici. Integrovaní žiaci majú vypracované individuálne vzdelávacie plány.

Je jedinou školou v obci a svojou prácou musí uspokojiť potreby a záujmy všetkých žiakov. Z toho dôvodu sa špecificky neprofiluje, má teda všeobecné zameranie. V bežných triedach vzdelávame aj žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

V škole pôsobí stabilizovaný pedagogický zbor v počte 17 učiteľov a 5 nepedagogických zamestnancov. Všetci učitelia majú vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a spĺňajú odborný kvalifikačný predpoklad. Riaditeľ školy, jeho zástupkyňa a výchovná poradkyňa majú okrem toho aj vzdelanie v oblasti školského manažmentu a výchovného poradenstva. Odborné pokrytie vyučovania je 87,5 %.

Škola v roku 2010 prešla kompletnou rekonštrukciou v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja „Investícia do vašej budúcnosti“ – názov projektu „Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ Selce“.

Škola má zriadených 11 učební, z toho jedna je multimedialna a jedna je učebňa informatiky. V samostatnej budove máme priestranú a dobre vybavenú telocvičňu so špeciálnym povrchom na športové hry, ktorý bol položený v roku 2006, kedy zároveň prebehla rekonštrukcia vykurovania telocvične.

Na základe hodnotenia Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO) sa naša škola umiestnila v rámci Slovenska na 88. - 99. mieste medzi základnými školami, v rámci Banskobystrického kraja jej patrí 6. miesto.

Cieľom : Hlavnou úlohou výchovno-vzdelávacieho procesu na škole je jeho realizácia na základe vedeckých poznatkov, rozvíjania demokracie a humanizmu so zreteľom na kvalitu výuky . V rámci možností, platných učebných osnov a plánov poskytuje škola žiakom základy dvoch cudzích jazykov – nemeckého a anglického.

Materská škola Selce sa nachádza v prekrásnom prostredí zelene a prírody. V roku 2019 sme rozšírili kapacitu materskej škôlky o kontajnerovú škôlku je to prízemná budova, ktorá je spojená s bývalou drevenou časťou materskej škôlky. Nachádzajú sa tu 3 triedy, t. j. malá trieda – **oranžová trieda** 3 - 4 ročných detí s počtom 20 detí a stredná trieda - **zelená trieda** 4 - 5 ročných detí s počtom 20 detí, veľká trieda – **žltá trieda** 5-6 ročných detí s počtom 20 detí.

MŠ poskytuje celodenné ale aj poldenné predprimárne vzdelávanie detí predškolského veku. Výchovno-vzdelávaciu činnosť realizujeme podľa schváleného štátneho vzdelávacieho programu ISCED-0, s rešpektovaním individuálnych, biologických a psychologických potrieb detí priamo v edukačnom procese. Využívame interaktívne a inovatívne metódy a formy práce v jednotlivých edukačných aktivitách. Zameraním MŠ je „Cesta za poznávaním obce,“ kde plníme regionálne kultúrno-historické tradície obce, vstúpujeme deťom úctu k národným a regionálnym tradíciám, k zdravému životnému štýlu a zodpovednosti za svoje zdravie, zdravý telesný vývoj vplyvom pohybových aktivít, prezentujeme zručnosti, návyky a skúsenosti v rôznych plánovaných aktivitách ako je: príprava ovocného dňa, privítanie Mikuláša, karneval detí, lyžiarsky výcvik, plavecký výcvik, besiedka ku dnu Matiek, návšteva ZŠ, rôzne ukážky polície a psovodov, výlet detí na Deň detí, športový deň - olympiáda a rôzne iné aktivity.

Snažíme sa byť škôlkou reagujúcou na potreby detí, rodičov a spoločnosti. Každé dieťa má vytvorené podmienky pre zmysluplnú hru, rozmanitosť hravých aktivít, činností a aktívneho získavania poznatkov, postojov a skúseností.

NÁZOV ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU KUTLIARIK Obec Selce je súčasťou ôsmich obcí patriacich pod mikroregión pod Panským dielom. Každá dedina je v tomto regióne niečím charakteristická, výnimočná. Naša dedina sa vyníma bohatou historickou kultúrou a udržiavaním ľudovým a kresťanských zvykov a tradícií. Jedným z každoročne udržiavaným ľudovým zvykom, tradíciou je „Kutliarsky deň“. Je to selčiansky gurmánsky sviatok vo varení „kutlov“ – držkového guláša. Súčasťou tohto dňa je predvádzanie, skúšanie si ľudových remesiel, vystúpenia folklórnych, divadelných súborov, výstavy remeselných výrobkov, no nechýbajú ani tradičné ľudové jedlá. Na základe tohto dňa sme si pomenovali aj náš Školský vzdelávací program KUTLIARIK. Školský program je zameraný na obohacovanie výchovy a vzdelávania o regionálnu výchovu a vzdelávanie regiónu Seliec, pretože: „Chceme byť materskou školou, v ktorej sa deti učia so sebou samým o sebe, s prírodou o prírode, s ľuďmi o ľuďoch, a v ktorej si deti ctia a zachovávajú tradície našej obce“. **VYMEDZENIE VLASTNÝCH CIEĽOV A POSLANIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA** Motto: „Dieťa v láske prijať, v úcte vychovať a v slobode prepustiť“

3.3 Sociálna vybavenosť - služby

V obci SELCE sú nasledovné služby a organizácie .

Občianske združenia v obci:

- Detský folklórny súbor Vánok Selce, Futbalový klub malého futbalu Selce,
 - Gazdovský salaš - spolok chovateľov oviec a kôz v obci Selce,
 - Občianske združenie Pampúšik MŠ Selce,
 - Športový klub Selce,
 - Športový lyžiarsky klub Selce. Zdroj: Register občianskych združení,
 - AK Šport
- <http://www.ives.sk/registre/start.do>

Obecný úrad Selce V obci sa nachádzajú inštitúcie:

- Obecný úrad Selce, s matričným úradom pre spádové obce Priechod a Baláže,
- Rímskokatolícka cirkev, farnosť Selce s filiálkou Šalková, Senica, Môlča,
- Kancelária združenia Mikroregión obcí pod Panským dielom,
- Kancelária Združenia urbariátu, pozemkové spoločenstvo Selce,
- Materská škola Selce,
- Základná škola Selce 1. – 9. ročník - spádová oblasť pre Priechod a Baláže. Školu navštevujú žiaci aj zo Senice a z Banskej Bystrice,
- Zdravotné stredisko Selce – všeobecný lekár, stomatológ, detský lekár,
- Pošta Selce. Bohatú činnosť rozvíjajú v obci organizácie a spolky.

Sem patrí najmä:

- Športový klub (futbal muži)
 - Športcentrum s.r.o Selce
 - Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý má historickú tradíciu pred r. 1900 – výročie 130 rokov založenia,
 - Slovenský zväz včelárov,
 - Poľovnícke združenie Žiare,
 - Združenie urbariátu, pozemkové spoločenstvo,
 - Stolnotenisový oddiel.
- Aktívne sú aj spoločenské organizácie:
- Slovenský červený kríž,
 - Únia žien Slovenska,
 - Slovenský zväz protifašistických bojovníkov.

V obci je zastúpenie najmä drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplyva na finančné možnosti obce, najmä z pohľadu miestnych daní a poplatkov. Všetky podnikateľské subjekty však pôsobia na komerčnej báze.

Tabuľka č. 1 Odvetvová štruktúra subjektov pôsobiacich v obci

Odvetvie	Počet prevádzok
Poľnohospodárstvo	2
Maloobchod	3
Služby	3
Iné služby	5

Zdroj: Vlastné zisťovanie

3.4 Nezamestnanosť

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v priemyselnej výrobe, dochádzajú denne za prácou a v poľnohospodárstve a s ním súvisiacich službách.

Štatistické údaje v tejto oblasti sú dosť relatívne čísla. Každá inštitúcia si vedie svoju vlastnú štatistiku podľa vlastných kritérií. Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktoré pracujú v zahraničí.

Z dostupných informácií bol zostavený prehľad o miere dlhodobo nezamestnaných k decembru uvedených rokov :

k 31.12.	Miera dlhodobo nezamestnaných
2018	16
2019	10
2020	19
2021	27

Evidencia UPSVR Banská Bystrica .

V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa nezamestnanosť obyvateľov (dlhodobá evidencia) zvýšila, pretože k tomu prispela pandémia COVID-19, ktorý nás od roku 2020 trápi. Ľudia prišli o zamestnanie, pretože prevádzky sa zatvárali a tak počet nezamestnaných stúpal.

Údaje odzrkadľujú nástup celosvetovej finančnej krízy a pandémie aj na našom území. Počet uchádzačov sa bude pravdepodobne ešte zvyšovať z dôvodu redukovania prevádzok nielen v obci, ale aj v širokom okolí. Nezamestnanosť výraznou mierou vplýva na život jednotlivca a jeho rodinných príslušníkov. Údaje boli získané z Úradu práce , sociálnych vecí a rodiny so sídlom v Banskej Bystrici, pričom sú dostupné údaje o uchádzačov o zamestnanie ale len dlhodobo evidovaných, pričom nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných, skrytú nezamestnanosť, t. j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť.

Na základe evidencie nezamestnaných na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny SR so sídlom v Banskej Bystrici obec Selce sa zapája do projektov, ktoré pomáhajú našim občanom evidovaným ako nezamestnaní.

-

3.5 Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Celkový počet obyvateľov komunity má trvale klesajúcu tendenciu, čo preukazuje úbytok populácie ako aj migrácia,

tento vývoj z dlhodobého hľadiska môže pôsobiť problémovo aj na oblasť sociálnych služieb. Veková štruktúra, ktorá je súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Sociálne služby (ďalej aj ako „SS“) predstavujú pomoc ľuďom v situácii, keď si ju nevedia zabezpečiť sami. Patria medzi ne domovy a zariadenia pre seniorov, opatrovateľské služby, centrá pre rodiny s deťmi, škôlky a jasle, ale aj terénne sociálne služby ako napríklad domáca opatrovateľská starostlivosť, prepravná služba či krízová pomoc.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
- b) nezamestnaní
- c) deti a mládež
- d) zamestnanci s nízkym vzdelaním
- e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím
- f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie:

SENIORI :

- vek od 60-74 rokov je starší vek – presénium
- vek od 75-89 rokov starý vek – sénium
- vek nad 90 rokov dlhovekosť

Staroba ako jedna z neskorších fáz ontogenézy jedinca je prejavom a dôsledkom involučných a morfológických zmien, ktoré majú u rôznych ľudí rôznu variabilitu. Starnutie a sociálna staroba – súhrn zmien sociálneho charakteru, resp. sociálnych rolí jedinca, akými sú napr. ukončenie profesijnej kariéry, odchod do dôchodku a s ním spojená zmena životného štýlu, fenomén prázdneho hniezda, zmena ekonomickej situácie, miesto a priestor subkultúry starších ľudí v spoločnosti, strata zmyslu života, status vdovstva a vdovectva a ešte rôzne diagnózy, ktoré im nedovolia žiť v rodine a preto sa rodina musí postarať o svojho príbuzného spolu s organizáciami, obcou, zariadeniami – ako je zariadenie pre seniorov, opatrovateľskej služby. ,

Obec sa snaží našim občanom dožiť dôstojne a preto ako obec poskytuje sociálnu službu – opatrovateľskú službu v obci. Zariadenie DDS v obci nemáme a preto našim občanom a ich rodinným príslušníkom pomáhame zrealizovať umiestniť občana do týchto zariadení, pretože z hľadiska kvality života:

- zdravie, ktoré je pre nás najvyššou kvalitou
- dobré zdravie nám navodzuje pocit životnej spokojnosti
- zahŕňa radosť zo života

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci

-vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny

- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity

Z hľadiska početnosti ide i jedinou sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Obec vytvára technické a materiálne podmienky na činnosť základnej organizácie Klubu seniorov, ktorá sa snaží organizovať pre seniorov kultúrno-spoločenské aktivity v obci.

Obec je zriaďovateľom

Opatrovateľská služba v obci zabezpečuje starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb v komunite obce pre kategóriu seniorov, Obsah a rozsah ich poskytovania je prevažne zameraný na samotnú a limitovane chápanú opatrovateľskú službu poskytovanú len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností. Celodenné poskytovanie opatrovateľskej služby sa zatiaľ neposkytuje. Pritom vzrastá počet občanov, ktorí by potrebovali opatrovateľské služby, ale v inom rozsahu a sortimente.

NEZAMESTNANÍ a ZAMESTNANCI S NÍZSKYM VZDELANÍM

V spolupráci s ÚPSVaR v Banskej Bystrici obec organizuje verejnoprospešné práce alebo menšie obecné služby. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce.

Zapájať sa ja naďalej do projektov z Úradu práce sociálnych vecí a rodiny.

DETI A MLÁDEŽ

Obec v rámci svojich finančných možností prevádzkuje materskú školu, základnú školu. Pre športové vyžitie detí najmä v čase osobného voľna slúži komplex futbalového štadióna určený pre rôzne druhy najmä loptových hier. V obci funguje dobrovoľný hasičský zbor, kde sa naša mládež ale nielen mládež, sú to aj deti zo základnej školy, ktorí sa zúčastňujú cvičení a súťaží, kde vo svojich uniformách ukazujú svoju zdatnosť a šikovnosť. Deti sa venujú aj folklórnemu umeniu. Svoj talent prejavujú v súbore Vánok, ktorý v našej obci pôsobí.

ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy. Z kritériálneho hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórií:

- mentálne a psychické postihnutia
- zmyslové postihnutia
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení)

Každá z uvedených kategórií postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo

sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

OBČANIA SO SOCIÁLNYMI A SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI

Svojím zložením ide o najrôznorodjšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby
- dlhodobo nezamestnaní občania
- občania spoločensky neprispôsobiví
- závislí občania

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupiny a zvlášť niektorých jej kategórií len odhadnúť.

Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potencionálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou exklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere.

Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom.

4. Analýza stavu poskytovania sociálnych služieb na území obce Selce

4.1 Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Obec poskytuje najmä tieto sociálne služby:

- opatrovateľská služba
- dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom)
- funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok
- návštevy jubilujúcich starších občanov (90, 95, 100-sté narodeniny, výročia svadby)
- stretnutia seniorov
- podpora činnosti Klubu seniorov v SELCIACH
- uvítanie do života novorodencov obce
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....).

4.2 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Hoci obec SELCE v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov najmä v kategórii predproduktívneho a produktívneho veku, je potrebné počítať aj s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- výstavbu denného stacionára, kde by sme pre občanov v produktívnom veku zabezpečili starostlivosť o ich rodinných príslušníkov počas doby ich zamestnania.

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom
- oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity
- garancia zostatku z príjmu pri poskytovaní sociálnych služieb
- existencia opatrovateľskej služby

Slabé stránky:

- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby
- nedostatočne zabezpečená bezbariérovosť v obci
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb
- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia
- nepriaznivý demografický vývoj
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb
- absencia terénnej sociálnej práce
- migrácia mladej generácie
- absencia zamestnávateľov

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov
- ciele opatrení podľa miestnych potrieb
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality
- možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb.
- postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity

4.3 Prehľad práce terénnych pracovníkov sociálnych služieb a činnosti zamestnancov obecného úradu – sociálnych služieb

V našej obci máme dve opatrovatel'ky, ktoré vykonávajú svoju prácu opatrovatel'ky v domácnostiach klienta. Rodiny opatrovaného sú spokojné s tým, že klient je v prostredí ktoré im je veľmi blízke, majú tu svoje spomienky na mladosť. Spolupráca s opatrovatel'kami je prospešná nielen s rodinou ale aj so zamestnancami obecného úradu. Zamestnanci obecného úradu majú svoju sociálnu pracovníčku, ktorá v spolupráci s rodinou klienta vypracuje sociálny posudok a následne na základe určenia stupňa odkázanosti klienta aj rozhodnutie o poskytovaní opatrovatel'skej služby. Obec Selce spolupracuje aj s agentúrami, ktoré zabezpečia opatrovatel'ky pre našich občanov.

5. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

5.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sa orientujú na tieto základné oblasti:

- a) podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb
- b) rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom
- c) vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Obec SELCE sa snaží naplňať tieto priority nasledovne:

- zabezpečuje najmä opatrovatel'skú službu u občanov, ktorí sú na tento druh sociálnej služby odkázaní so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí
- v prípade potreby zabezpečenia poskytovania sociálnej služby vo v zariadení opatrovatel'skej služby - a ďalšie sociálne služby podľa potreby obyvateľov rieši na administratívnej úrovni a to vydaním rozhodnutia o posúdení, pretože obec nemá vlastné sociálne zariadenia
- pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami preskúmať možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom
- cieľom je podpora a rozvoj existujúcich sociálnych služieb v obci podpora terénnej – opatrovatel'skej služby v obci

5.2 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania. Tento plán budú priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie.

Účasť na komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť

- ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predložennom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom
- účasť obyvateľov obce na verejnom zhromaždení
- podpora poskytovania opatrovateľskej služby v obci
- podpora poradenskej služby v oblasti sociálnych vecí

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority
- získanie finančných prostriedkov na konkrétne potreby
- nové návrhy na poskytovanie sociálnych služieb.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Obecné zastupiteľstvo obce Selce minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce.

Záver

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Práve komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky: „Koľko a aké služby je potrebné v danej komunite vytvoriť, ako majú byť lokalizované, aké ľudské a finančné zdroje máme k dispozícii?“. Určite je prínosom prístup štátu, že vytvára legislatívny rámec na presun kompetencií v danej oblasti. No zároveň je potrebné upozorniť na nedostatočné finančné krytie daného zámeru zo strany štátu. Obec preto musí využívať aj iné zdroje financovania.

Je na samospráve, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život.

Dokument bol prerokovaný a schválený na Obecnom zastupiteľstve obce Selce
Dňa: 20. júna 2022

Obstarávateľ: Obec Selce

Spracovateľská skupina : Sociálno - zdravotná komisia obce Selce
 starosta obce Selce
 klub seniorov Selce
 MŠ Selce - p. riaditeľka
 ZŠ Selce - p. riaditeľ

Kontakt: **Obec Selce**
Selčianska cesta 132
97611 Selce
Tel.: 048/4181223
E-mail: ouselce@selce.sk

Komunitný plán sociálnych služieb obce Selce na roky 2022 – 2026 bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa : **20. júna 2022 uznesením č. 51/2022** a nadobudol účinnosť dňom schválenia.

.....
Ing. Daniel Hlinka , v.r.
starosta obce Selce